

„Dankefen“, et halvuaentlia Auheds- og Ouhly-ningssblad for det dansk Kolf i Amerika.

DANISH LUTH. PUBL. HOUSE, Blair, Mo. Rebr.

„Dankefen“ uhaaber huer Tirsdag og Fredag. Pris pr. Aarabaa. \$1.50. Ublaudet \$2.00. Bladet betales i Forud.

Bestilling, Retaling, Adressforandring og andet anaandne Bladet abretes: DANISH LUTH. PUBL. HOUSE, Blair, Mo. Rebr.

Reaktar: A. M. Andersen. Alle Auheds til „Dankefen“'s Auhald: Auhaldsbest, Korrespondancer og Artikler af enhver Art, behaer abretes: A. M. Andersen, Blair, Mo. Rebr.

Entered at Blair Postoffice as second-class matter.

Advertising Rates made known upon application.

A Tilvalde af Auhaldsfigurer og Mahalaellen behaer man laae til det hestlae Postkassen. Skulde det ikke hestlae, behaer man hennende sig til „Dankefen“'s Kontor.

Naar Auhalden hennender sig til Kolf, der anretter i Bladet enten for at laae hest dem eller for at laae Ouhlyninga om det anretter, behaer de altid omtale, at de laa Auhaldsmentet i hest Blad. Det vil naer til gen- siddia Natte.

En Kolega spoger „Svad mon Mr. Bryan tenker nu, da Præsidentens Lon er bleuen forhøjet til \$100,000?“

Castro har bekendtgjort, at han har i Sende at rejse til Venezuela, saa snart som han bliver raff. „Jeg vil leve som en Privatmand og vil ikke tenke paa Revolution,“ dog Menneskene er nu ikke saa gode, som de burde være; men maafe Castro har forbedret sig siden Operationen.

Kanada har været saa heldig at drage ikke mindre end en 50,000 a 60,000 amerikanske Borgere over til sig. Af disse vil „fager C. L.,“ en stor Part tidlig eller senere returnere til U. S. A.; men Tusinder vil forblive, hvor de først har faaet Ejsendom.

De her i Bladet for omtalte lutherse Protefter imod Præsident Roosevelt's Udtalelse om Katolikker i Forhold til Præsidentembedet foreligger nu i Pampletform, og et Eksemplar er os tilsendt. Det lille Skrift paa 32 Sider er vel værd at eje. Det giver autentiske Udtalelser fra Romerkirken, og det oplyser om andre protestantiske Kirkers Tilslutning til Protesten. 10 Efs. faas for 25c, 100 for \$2., naar man skriver til Wm. Schoenfeld, 1294 Lexington Ave., N. Y. City derom.

En Profesfor og Orientalist De Nasin søger i denne Tid at gøre sig Uinag med at bevise, at mange af de bibelske Stikfæller stammer fra en gammel Mythologi.

Paa samme Tid som det jo er fergeligt, at Menneskene kan være saa forblinde, saa er der ogsaa en vis Netop i at je, hvorledes den ene Viskritiker — netop i denne Tid — overbeviser den anden om Fejl i Granfningene og ferslagte Slutninger. Saaban er det jo netop, at Serren laaar sine Fjender paa Munden; thi „Skriften kan ikke roffes.“

Præsidenten foretog et 98 Miles Ridt forleden Dag for at demonstrere imod en Protest af Oberster, fordi der var blevet befalet dem at foretage en saadan Tur engang imellem for derved at bevise, at de var i Stand til at udholde aktiv Tjeneste. Præsidentens Kommando bestod deri, at Officererne skulde ride 90 Mil i tre Dage; men skoenfelt ved de 98 Mil i 17 Timer og var samme Dag til Selskab i Washington.

Man det er Officerernes Mening, at Regeringen ikke skal blande sig ind i deres Anliggender? Det var dog vist mere paa sin Plads, om Officererne kunde bevise, at de besad Evnen til at udføre Uebelsen i Stedet for at spille Tinsoldat hele Tiden.

Hvor mange griber fejl.

(Af N.)

I Slaget ved Apsen, Maer 1809, mellem de Franse og Sjæstigerne, blev Marfkal Lannes dødelig jaaret, idet en Skanontugle fustje begge hans Ben.

Da man bar ham væk fra Stamps Tummel, raabte han i Bildeelse efter Napoleon. Denne saa Grenadererne komme med Baaren og spurgte, hvem det var. Meddelt Navnet, ilede han Baaren i Næde, fustje sig ned over den bevidtløse Selt og jagde med naeppe hølrig Røit: „Lannes, min Ven, kender du mig ikke? Det er Kejseren, det er Bonaparte, din Ven!“

Men den modige, berømte Kriegers sidste Strid var for Gaanden. Lidt senere kom Napoleon tilbage for at je til sin stiftels Ven. „Min adle Marfkal“, jagde han, „det er snart forbi.“ „Svad!“ raabte den døende Selt i Fehervildeelse, „kan du ikke redde mig?“

Kejseren formaade vistnok meget. Han gennemførte baade før og siden Ting, som var hartadt utrolige. Han kunde befale sine Legioner at gaa i Døden, det gjorde de med Glæde og Begejstring for ham. Men holde blot eet Menneste, hans bedste Ven, i Live; saa langt strakte hans Magt sig ikke.

Denne mægtige Feltsherre, maafe Verdens største, vilde i Marfkalens Sted have været lige saa hjælpeløs og redbningsløs som denne.

For en Del Aar siden var der en rig amerikansk Advisejer, som udfangede den usædvanlige Ide at adspørge bekendte og fremragende Mænd i de forskjellige Religions-samfund om Grunden til, at de huldede den-og-den Anstuelse. Der kom saa en Artikel fra hvert Samfund. Ogsaa fra den lutherse Kirke, idet en engelsktalende lutherse Præst i New York behjærede Spørgsmaal: „Hvorfor er jeg Lutheraner?“

Det hele blev siden udgivet i Bogform og laaledes reddet fra Døgnlitteraturens triste Skæbne. Og det var da sikkert i mere end een Hensende værd at redde.

Na, bl. a. fremstillede en jødisk Rabbi, hvorfor han huldede Jødetroen. „Suffer jeg ret, var det Dr. Sirich i Chicago. Gid jeg nu havde Bogen for mig. Men lige meget — jeg mindes, hans Udtalelse om Jesus og Forsoningen gik ud paa, at han foretrak at være sin egen Forsoner; at havde han gjort noget forkert og imndigt, da var han selv dog vel nærmest til at gøre godt det, han havde gjort ilde. Han indfaa ikke, der var nogen Mening i, at en anden skulde lide i hans Sted og udtalte det impereragte og forkastelige i laaledes at profitere ved en andens uforstaldte Pindler.

Svis denne Anstuelse gennemgaaende passer for det mosaiske Samfund, er der vistnok langt fra at være nogen Messiasforventning væsentlig forskellig fra den, der spores hos dem i Jesu Rødsdage. En Messias, der evnede at oprette den faldne Magt og ydre Herlighed var dem faare velkommen den Gang — og er det vel endnu. Men den dybeste Grund, den inderligste Ailag i Kristustanken og Messiasideen er jo netop Forsoningen, intet andet. En Frelser, en Redningsmand, een, der er villig til at oprette, hvad jeg har forbrudt og ikke selv evner at gøre godt igen.

Men ganske vist maa der, skal man naa til Forstaaelse af en saadan Kristustanke, gaaes lidt dybere i vor Efsiens end nævnte Rabbi Jones at kunne. Kristi Forsoning tager ikke væsentlig Sigte paa dette ydre menneskelige, om jeg har snydt min Kæbe et Par Dollars fra. Thi det evnede jeg vel at oprette — ja, det kunde jeg endog oprette, uden at den indre, aandelige Bevæggrund, der egenlig foraarlagede Handlingen, hjernebædes, tilintetgjordes. Det er just paa denne indre Driktkraft, denne usynlige Marfag til en ond, uadvortes Gerning, at Messiasstanken tager Sigte.

Og da bliver det selvindlysende, at til en saadan Gerning forlaar et Menneste intet, var det end den reneeste, menneskelige frommeste Stikfælle. Jorden har baaret.

Til en saadan Gerning kræves der een, som anderledes fuldkomment

end Menneskene fortaar, hvor stor Indsatsen egenlig er.

Og det er store Ting, der skal gennoprettes — Forsoneren maa være større.

Atter tænker jeg paa den stiftels Lannes, der vel i sine Tanker havde sat Napoleon saa højt, saa højt — at han nu i Fehervildeelse antog, kejseren, hvis ingen anden, maatte kunne redde ham livet.

Og jeg tænker paa sin unge Fige, som vi vel alle har læst om, der laa paa sit sidste Leje beredede. Det eneste, hendes Sjel lyslede med, var alle de fine, fofjære Dragter, dem bad hun om at saa udbredt for sine Øjne: det var det højeste, hendes Adspredelse havde lært hende, Valler, Adspredelse, sine Kjoler. Svad Under saa, at hun forlangte at je disse Ting nu. Naar man staar i Begreb at rejse ind i det ubevendte Land, spejder man vel efter det højeste, det største man kender, til Vedjagelse paa Rejsen.

Og jeg tænker paa sin Nigmand, der for et Par Aar siden døde i en af Landets Storbjerge. Gennem et langt Liv havde, saavidt Menneskene kunne afgøre, hans eneste Tanke været at tjene Benge. Hans Tanke luftebædes efter en større Maalesjof. Og det kan da aldeles ikke undre, at hans sidste Ønske, før Sjælen tagtede af, var at efterje, om nu ogsaa de store Obligationer var fuldkomment rigtig udførte.

Og jeg tænker paa en af de modbydeligste Tildragelser, jeg vist nogen Sunde har hørt om. Det tildrog sig for en 30 Aar siden paa min Hjemegn. En Boelsmand, der var vide bekendt for sin Ugudelighed og Druffenfab, var kommen til det Tidspunkt, da han forstod, Enden var naer. Den uheldige Sjufru kom med Salmebogen og vilde læse en Salme og en Bøn for ham.

Saa forlangte at saa Bogen, og hun gav ham den. Af al Magt svingede hun den i hendes Ansigt. „Tor du, vi skal ha' Glæber i nu, saa tror du jejl.“ Høvede han under rylende Forbandelser. „Tag mig den gule derbenne,“ pegende paa Dunken, „det er min Frelser, den har hjulpet mig saa vidt, og den kan,“ freg han med en Inærrende, „saa vil det endnu.“ Saa tullede han Brændevin ned, til han ganske bogstaveligt traltes i det.

Mens han laa i G, afbrændte et Suis i Nærheden. Ilden brød ud Al. S. Aften; og ved Midnat var vi færdige med Slutningen. Derefter gik Jonas' gamle Svirebrødre hen i Kirken, hvor der først ret blev taget fat paa „Slutning“. — Ved tidlig Morgenfund, fattede de, da de forlod Kroen, det afsinde forsat at gaa ind og kluife med Jonas for sidste Gang. Man kan jo tænke sig den stiftels Kvinde's Bønner og Foredtillinger mod dette affællelige Forehavende — alt til ingen Nytte. De fustlede den døde op i siddende Stilling, gav ham en Afløse i Gaanden og itente deres Indlingsvisse med fallende, svulne Tunger.

For nu at afværges Misfortaalelse lad mig sige, at dette er nøjsagtig Sandhed. Jeg kunde godt nævne Personer og Steder, saa utvilsomt afstiftelige af dette Blads Læere vilde kende og huife, hvad da fete.

Men lige saa ghesligt, som et ligt Dødsleje jo maa være i anstændige Menneskens Tankegang, lige saa tung er, kristelig talt, en Sjæls Udgang, naar den intet andet har til Trøstegrund og Frelshaab end Stikfællighed, et ordenligt Revnet, uplettet for Menneskens Vif at je, men uden Kendskab til den Ankergrund, Kristi Forsoning giver. Det første afstækker ved sin Sjælsbehold. Det andet forløber ved sin Almindelighed.

Trods af den Dphlysning og Kundskab, der siden Luthers Dage er udbredt og daglig udbredes om Frelsens fande Sammenheng, af! hvor er der endnu mange, som har deres egen private, falfke Frelser og Befrier. Saa det ene og saa det andet.

Det eneste paa lidelige, fære Læser! du og jeg kan vide om det store ubevendte himsides og om Bejen derind, finder vi i Aaabenbaringsordet. Alt andet er blot Gnaagrund, Vigeland.

Svis du kom alborligt i Tanker derom, var disse Linier jo ikke unyttige.

Hogle Vers

— af — Profesfor Paul la Cour.

Afsøde Profesfor Paul la Cour gav i sin Tid sin Svigerfader, Historikeren Frederik Varjod, et Eksemplar af „Livingstones jantlige Rejser i Afrika“, i hvilket han havde skrevet følgende Linier, der giver et smukt Udtryk for, hvad der inderst inde boede hos ham:

I jvoti Aar du talte ene Og sang om Nordens Mand og Nordens Kvinder, Om Nordens Lande og om Nordens Kvinder. „Det Svotag, som af Stammens trende Ørene“ Blev baaret, var for dig den hele Verden.

— Dog je dig ud blandt Vildmænds jære Jarden I Kofuslunde under Solens Glød, Hvor Bær og Frugter er som dagligt Brød,

Hvor altid leves fun i Strid og Nød, Jorði bag huer en Ham en Fjende Lurer!

— Kom, følg den hvide Mand paa nidskar Gang

I forte Fastland. — Tusinder skal træde Sti

I jamme Spor, om de skal træde

Og bane Vej for Julebudets Glæde,

At den kan jortes hvide Tine væde Med stille Taarers milde Himmel-dug,

Hvor Verden dog er stor, og vi er smaa!

Det jer maafe vi bedst, naar vi er graa,

Og vi saa teller op, hvad vi fik øvet —

Men h a n, som raader Vindens Pust i Svøt,

Som vider Vynet Vej og Møder bærer

I gennem Nummets store Himmel-sfærer

— Han er vor Fader — tænkt! vor Fader Fære.

Kan vi end lidet magte — let han magter alt!

Kan ikke blot kan Vej i Urffov finde

— Men — som han her paa Jord har bundløst Virke

For dem, som samles ind i Sønnens Kirke —

Saa vil han evigt i sin Palmehave Os, Søner, Døtre, skænke som en Gave

At virke i hans egen Gerning stor — Selv mer' end vore Fædre drømte om i Døde.

Højtlesning.

Det er forbaevende, hvor lidt vi i vore Hjem lægger Vind paa Højtlesning. Der er vel intet, som knytter Menneskene saa naer sammen som Oplevelsen af fælles indre Syner og Sindsbevægelser. Intet udrisfor for den almindelige Værnepligt over for Modersmaalet som tidlig Oplevelse i Højtlesningens Kunst skriver Chr. Collin i det norske Blad „Verdens Gang“ bl. andet.

At være med at læse en Bog højt er som at gøre en Rejse fargmen. Og Rejsen kan gaa gennem Rum eller Tid, — gennem alle Tider og Lande. De største Aander traffer man hjemme, i deres ihffelgite, fjaeldneste Stunder. Vi gaar gennem luffede Døre, derind, hvor Menneskene fider i Enrum. Vi jer ind i deres inderste Tanker.

Dette gælder al Væsnig. Men ved Højtlesning er der et Tillæg i Oplevelse. Alle Rejsendryk forstærkes. Den menneskelige Stemme er som en ideal Boomerang. Jo kraftigere den udslynges i Nummet, desto stærkere vender den tilbage til Afsenderen. Den kommer tilbage, ogsaa naar den rammer, og jo dybere den rammer, desto rigere er det Bytte, hvormed den vender hjem.

Det er, som om Stemmen kommer tilbage med et Ekko fra hver af Tilhørerne, — en Genklang, som forstærker Afsenderens egen Stemning. Afvæde Lyden i sig selv er en Forstærkning af Stemningen, selv om man læser højt i Enrum. Men dertil kommer en Art af Resonans fra dem, som hører paa.

Af alt det, som Vørnene læser for Skolen eller for Morfak, er der noget, som de gerne vil læse højt for

at saa Forældres og Søftendes Genlyd. Lad dem læse for huerandre, og saa høre de vofkne læse højt. Lad dem med paa de store Rejser! God Oplæsning opøver i at bruge Stemmen, — klar og lys og langtrækkende. Svorpaa beror det, monstro, at store Talere og Skuepillere kan naa saa langt med deres Røst uden at overanstrengte den, uden at strige sig hæs? Det hedder, at man ikke maa tale dybt ned i Halsen eller langt bag i Mundhulen, men længst muligt fremme. Jeg ved ikke, om Hemmeligheden ved den rette Brug af Stemmen — i Tale og Sang — kanfe er den, at man mindst muligt maa anvende den nedre eller bagste Del af Tale-røret. Halsens Muskler maa være ledige og uanpændte, ontrent som den, der spiller Piano, maa holde Skandledene løse og letbevægelige.

God Oplæsning, for Eksempel af et Digt, kræver ikke atene en rigtig Brug af Stemmen, men ogsaa det rette levende og naturfande Udtryk. Vi kan ikke gennem Oplæsning give en stor Forfatters inderste Tanke, Jølelse og Livsvillie til andre, uden at vi selv først ejer dem. Der skal ofte en stor Kraftanspændelse, en uhyre levende Interesse til, for at vi kan gøre en stor Digtters inderste Oplevelse til vor egen, nære den med nyt Liv af vort Liv, udaandende den med vort Aandedæt, legemliggøre den i Lyd, hvori der er medklingende Toner fra vor egen inderste Natur. Ogsaa denne voffe og kommer til Udføldelse gennem Oplæsningens Kunst.

Det luffede Land.

Euen Hedin om Tibet.

Overfor en japanf Journalist har Euen Hedin udtalt, at Tibet efter hans Mening sikkert vil vedblive at være luffet for fremmede. „Befolkningen har intet som helst Ønske om at aabne sig for fremmede; med Henfyn til det Spørgsmaal er de alle enige.“ Han mener heller ikke, at Tibet vil aabne sig for Handelen. „Tibetanerne er meget sagtmødige og aldeles ikke uvenlige. De er et konserverbat Folk. Der findes blandt dem ikke Spor af noget Parti, der skulde ønske Forandring eller Ud-vikling. — De kender ingen Forskel paa en Englander, en Tysker eller en Svensker, for dem er de alle sammen eet. De kender aldeles intet til Umverdenen. Rusland har aldrig, som man har villet paaftaa, haft nogen Forbindelse med Tibet, og Tibet har ingen Værdi for Rusland, ikke engang med Henfyn til en mulig Erobring af Indien.“

Maafe vil dog den svenske rejsendes Spaadomme om „det luffede Land“ ikke gaa i Oplydelse. Hans egen modige Rejse vil rimeligvis være en Vælske i Muren, hvorigenem Missionæren vil drage ind.

Som Stanleys Rejse blev det for Kongo-Missionen. Forhaabentlig vil Tibets Skæbne da blive bedre, end Kongos blev, da Handel og Erobring fulgte efter.

Følge et fastsat Program skal Euen Hedin i Dag holde sit første Foredrag i det antropologisk-geografiske Selskab i Stockholm.

Tra Millioner til Gadefejer.

For kort Tid siden henvendte en Mand, der hed Vladimir Niedoehim, sig paa Borgmejerkontoret i St. Petersborg og anmodede om en Plads som Gadefejer. Da Borgmejstren erfarede Anjgerens Navn, blev han meget forundret, thi en af hans Bekendte hed laaledes. Anjgeren viste sig virkelig at være den nye Mand.

Niedoehim havde arvet en betydelig Formue, men levede yderst Not, og efterhaanden gif Formuen tabt. For ikke ret lange siden havde han givet en stor Banket om Bord i en Jagt, han ejede, og ingen anede, at han var paa Afgrundens Rand. Hans Grundfættning var: Meget rig eller ganske fattig, og i Overensstemmelse hermed vilde han i fere jaelge Jagten og en Stund leve ikk-felig for den Sum, han kunde faa for den, men han lod Fartøjet sænke fra dem, som hører paa.

Af alt det, som Vørnene læser for Skolen eller for Morfak, er der noget, som de gerne vil læse højt for

Tra Nu kammeret.

„Hører eder Guds fulde Røstning.“ (Efs. 6, 11).

III. Abraham.

„Jristelsen blev Abraham funden tro.“ Jesu Siraks Vids. 44, 24.

Abraham havde mange Jristelser. Den største af dem alle var Moria-jristelsen. Hvor maa det have ramt den gamle Fader dybt i Hjertetorden, da den Almagtige hød ham at gaa til de fjerne Fjerge og ofre Jraf, Forjættelsens Søn. Men Abraham bestod Prøven. „Ved Tro ofrede Abraham Jraf, da han fristedes; ja, den enbaarne ofrede han“. Abraham blev tro i Jristelsen, tro imod Gud, tro imod Forjættelsen; han blev fustret i det gode i alle Prøvelserne; han blev vefignet gennem alle sine Kampe; saa han „de troendes Fader“ faar som et luffende Eksempel for Guds Børn alle Dage og siger med sit Liv og sin Sejr: følg mit Spor!

O Moria, Moria! Sviffen Kamplads for Abraham. Kun et Sted ved Historien at fortælle om et endnu større Offer end Abrahams, nemlig om Offerhandlingen paa Golgata, da den evige Gud ofrede sin enbaarne Søn Jesus Kristus for os.

Er vi Abrahams Børn, det vil sige: troende, benaaede Kristne, saa vil Jristelserne melde sig. De kan komme fra Nævelen, der vil bringe os til Fald med sine Anløb; de kan komme fra Verden, som ligger i det ønde, og fra vort eget forderuede Rød. Dette Selvedes „Trefesjerforbund“ jrister Guds Børn paa mange Maader. Maafe vil der komme flere Jristelser for os i Dag, eller i Morgen; maafe vil Jristelsen anfælde os med en aldeles overvældende Boldfomhed, og Kampen kan komme til at ligne den, „Kristen“ havde med „Apolon“ i „Dumgølsens Dal“.

Svad det gælder om for Guds Børn er at være kampberedt bestandigt og være iført Guds fulde Røstning. I den barnlige Tro paa den levende Gud ligger Kraften, hvorved vi kan fejre. Abraham tvivlede ikke i Vantro paa Guds Forjættelse; men styret i Troen gav han Gud Eren. „Ja, i Troen faar vi Kraft til at være tro i Jristelsen. „Troen faar, hvor Diablen faldt.“ Stol ikke paa din egen Kraft; thi da maa du lide Nederlag i din Kamp; grip i Tro din Frelsens Haand, og han vil styrke dig i Striden og gøre baade Jristelsen og dens Udgang laaledes, at du kan taale det, maafe stod du ikke! Du blev fristet, og du faldt, fordi du glemte at vaage og bede, og nu bløder din Sjæl under de Saar, Synd og Satan slog dig. Græd kun! græd din Smerte ud ved Frelserens Fod; men fortviol ikke. Der er overflødig Naade for overflødig Synd. Vefend din Synd og bed om Naade, og Naade skal du faa, om du er oprigtig. Jesus vil ikke fuste dig fra sin Fod, han vil bøje sig ned til dig for at drage dig op af dit Fald og fætte dine Fødder paa Klippen. Da skal der blive lagt en ny Lovfang til vor Gud i dit Hjerte, og din Sjæl skal prise Herren paany. —

Saa prøved' Gud i Himmerig Sin Ven, den fært udkaarne; For selv han vilde virkelig Dpofre sin enbaarne, I Støvets Dragt, af Jfafs VEt, For mange imaa til Værneret, Til Arv i Himmerige.

Saan eller Kranfelse — hvad træfer haardejt? Den sidste trænger dybt i Marven ind, Den anden pirrer Sunden. Saanens Vil Tilbage slunges let mod den, der troer

At faare: Sværdet, fvinget vel, formaar At stille andres Mening let til Taafs.

Et Kranfket Hjerte heles ej saa let. Goethe.